

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Jovan 14,23

Središte proučavanja: 5. Mojsijeva 7,9; Psalam 145,9; Jezekilj 33,11; Matej 18,23-25; 2. Petrova 3,9; Juda 21.

Uvod: Božja ljubav je duboko relacionala. Blizak i pun ljubavi odnos sa Bogom ne može postojati bez ljudske uzajamnosti kao odgovora na Njegovo ljubazno dobročinstvo.

Teme: Lekcija za ovu sedmicu naglašava tri glavne teme:

1. Božja ljubav je безусловna: Bog voli svakoga i želi da uspostavi odnos koji povezuje. Izražavanje Njegove ljubavi ne zavisi od ljudskog delovanja niti je ograničeno na određenu vrstu ljudi. On vidi vrednost u svakoj osobi i smatra njega ili nju predmetom Svojih blagoslova.
2. Ljubav Božja namerava da započne uslovni odnos: Božija ljubav je univerzalna i безусловna, ali On želi da ima specifičan i prisan odnos sa ljudskim bićima, što podrazumeva uslovljenost. On očekuje odgovor na ljubav koju oni od Njega dobijaju, spontano uzvraćenu ljubav u vidu poslušnosti i odanosti.
3. Božja ljubav bi trebalo da se ogleda u međuljudskim odnosima: Bog traži odnos uzajamne ljubavi; nastavak bliskog odnosa podrazumeva odgovarajući ljudski odgovor. Ljudska strana ljubavi koja održava zavet uključuje držanje Božjih zapovesti i ljubav jednih prema drugima, što su sve ljudske aktivnosti, osnažene Božjom ljubavlju.

Primena u životu: Bog želi da ima blisku zajednicu sa ljudskim bićima, ali taj odnos zahteva iskren odgovor i poslušnost sa naše strane. Zamolite svoje učenike da u tišini razmišljaju o tome šta ugrožava njihov odnos zaveta i ljubavi sa Bogom (i sa drugima).

Drugi deo: Komentar

1. Božja ljubav je безусловna.

Psalam 145,8.9 naglašava izuzetnu i sveobuhvatnu realnost Božje ljubavi: „Podatljiv je i milosrdan Gospod, dugo trpi i velike je milosti. Dobar je Gospod prema svima, i žalostiv na sva djela svoja“. Ideja o ljubavi u ovom odlomku je izražena u smislu milosti, saosećanja, strpljenja, milosrđa i dobrote. Ova lista odražava otkrivenje Božje slave i karaktera Mojsiju u tekstu 2. Mojsijeva 34,6. U Psalmu 145,8, jevrejski izraz

khesed, koji se takođe pojavljuje u tekstu 2. Mojsijeva 34,6, NKJV prevodi kao „milost“, dok se u nekoliko drugih verzija prevodi kao ljubav: „milost“ (NASB1995), „postojana ljubav“ (ESV, NRSV), „lojalna ljubav“ (NET) i „bogat ljubavlju“ (NIV). Izraz *khesed* prenosi pojmove lojalnosti, vernosti, dobrote i ljubaznosti (Ludvig Keler i dr., *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* [Leiden: Brill, 1994–2000], str. 336, 337) i pripada semantičkom domenu (lojalne/verne) ljubavi (Džejms Svanson, *Dictionary of Biblical Languages with Semantic Domains: Hebrew [Old Testament]* [Oak Harbor: Logos Research Systems, Inc., 1997]).

Sveobuhvatna stvarnost Božje ljubavi je preciznije naglašena u tekstu Psalam 145,9, koji naglašava da „dobar je GOSPOD prema svima“. Univerzalni obim božanske dobrote naveden u ovom stihu ukazuje na to da je ljubav Božija безусловna; odnosno ne zavisi od ljudskih postupaka ili reakcija. Psalam 145 koristi univerzalni jezik da u 12. stihu opiše „sinove ljudske“, za koje se pretpostavlja da čuju o Božjim divnim delima. Štaviše, Psalam 145,15 prikazuje „oči svih“ kako gledaju u Gospoda sa očekivanjem i primaju od Njega „hranu na vreme“. Zatim, Psalam 145,16 dodaje: „Otvoraš ruku svoju, i sitiš svašta živo po želji“. Najzad, Psalam se završava opštim pozivom da „blagosilja svako tijelo sveto ime njegovo uvijek i bez prestanka“ (Psalam 145,21). Ovaj univerzalni jezik naglašava sveobuhvatnu stvarnost Božje ljubavi i njenu безусловnu prirodu jer su sva stvorenja predmet Njegovih blagoslova.

Ova slika Božje безусловne ljubavi je u skladu sa idejom da Gospodu „nema zadovoljstvo da umre bezbožnik, nego da se zli okrene sa svog puta i živi“ (Jezekilj 33,11). Isto značenje je potvrđeno u tekstu 2. Petrova 3,9, gde se ističe da Bog „neće da ko pogine, nego svi da dođu u pokajanje“. Kao što 1. Timotiju 2,4 ukazuje, Gospod „hoće da se svi ljudi spasu i da dođu u poznanje istine“.

2. Ljubav Božja namerava da započne uslovni odnos.

Dok Psalam 145 naglašava sveobuhvatnu i безусловnu stvarnost Božje ljubavi, ovaj psalam takođe pravi razliku između vernih (stihovi 10 i 11) i zlih ljudi (stih 20). Štaviše, ovo poglavlje ističe konkretniji i uslovniji odnos Boga sa onima koji Ga traže i služe Mu. „Gospod je blizu svijeh koji ga *prizivaju*, svijeh, koji ga prizivaju u istini. Želju ispunja onima koji ga se *boje*, *tužnjavu* njihovu čuje, i pomaže im“ (Psalam 145,18.19). Zanimljivo, prema tekstu Psalam 145,20, ključna razlika između vernih i zlih je ta da prva grupa voli Gospoda: „Čuva GOSPOD sve koji ga ljube, a bezbožnike sve će istrijebiti“. Ova razlika sugerise da dok je Božja ljubav univerzalna i безусловna, On želi da ima lični, blizak odnos sa svakim ljudskim bićem, a ovaj odnos podrazumeva uslovljenost; odnosno ne može se uspostaviti bez ljubaznog ljudskog odgovora na ljubav Božiju. Istina, Božja ljubav je безусловna i sveobuhvatna, ali odnos bliskosti sa Njim je uslovljen, jer kao takav ne može zaista postojati ako ljudska bića ne odgovaraju ljubavlju na ljubav koju su primili od Boga. Drugim rečima, istinska bliska veza podrazumeva određeni nivo reciprociteta.

Ova ideja o meri reciprociteta u iskrenom odnosu je ključna za razumevanje Božjeg zavetnog odnosa sa Njegovim narodom. Pre svega, ovaj zavez je zasnovan na Božjoj безусловnoj ljubavi. Kao što se i ističe u vezi sa Izrailjem, u tekstu 5. Mojsijeva 7,6-8: „Jer si ti narod svet Gospodu Bogu svojemu, tebe je izabrao Gospod Bog tvoj da mu budeš narod osobit mimo sve narode na zemlji. Ne zato što bi vas bilo više nego drugih naroda prihvati vas Gospod i izabra vas; jer vas bijaše manje nego ikojega drugoga naroda; Nego što vas Gospod miluje i što drži zakletvu kojom se zakleo ocima vašim, zato vas je Gospod izveo rukom krjepkom i izbavio vas iz kuće ropske, iz ruke Faraona

cara Misirskoga“. Međutim, iako se Božja ljubav ne zasniva na onome što Izrailj jeste ili čini, zavetni odnos između Boga i Izrailja zahteva određeni nivo uzajamnosti kao odgovor na Božju ljubav. Bog svakako drži svoj zavet verno i u njemu se ogleda milost. Adekvatan odgovor na to bi bio da ljudi vole Boga i drže Njegove zapovesti. Kao što se u tekstu 5. Mojsijeva 7,9 naglašava, Bog je „veran“ i „drži zavjet svoj i milost svoju do tisuću koljena onima koji ga ljube i drže zapovijesti njegove“.

3. Božja ljubav bi trebalo da se ogleda u međuljudskim odnosima.

Ako je odnos sa našim Bogom koji voli uslovljen (ovo se ne odnosu na Božju ljubav po sebi, koja je večna [Jeremija 31,3]), to znači da se može prekinuti, s obzirom na ljudski deo odnosa. Na primer, zbog zloće Izrailja, Osija 9,15 podvlači da njihov odnos ljubavi sa Bogom više ne postoji. Slična ideja se pojavljuje u tekstovima Jeremija 16,5 i Rimljanima 11,22 koji naglašavaju ideju da nastavak odnosa ljubavi sa Bogom zavisi od ljudskih bića, za koja se očekuje da „ostanu u Njegovoj dobroti“. Iz ove sveukupne perspektive Juda 21 apeluje na vernike: „I sami sebe držite u ljubavi Božijoj“. Odnos ljubavi sa Bogom uključuje, od strane ljudi, poštovanje Njegovih zapovesti (Jovan 14,21) i ljubav jednih prema drugima (1. Jovanova 4,7). Ove stvari nisu samo ljudska dela, već su zapravo ljudska aktivnost osnažena ljubavlju Boga koji nas je prvi zavoleo (1. Jovanova 4,19; uporedi sa tekstom 1. Jovanova 4,7).

Parabola o slugi koji ne prašta, u stihovima Matej 18,23-35, ukazuje na to da se bliski Božji odnos s nama može izgubiti ako se Njegova ljubav, koja nam je prva ponuđena, ne odrazi na naš odnos sa drugima. Parabola poredi gospodarev milosrdni čin praštanja prema svom sluzi, koji zatim pokazuje zapanjujući nedostatak milosti i oprosta, potrebnim u mnogo manjoj meri, prema drugom sluzi. U svetlu nepodudarnosti u praštanju kod navedenog poređenja, Isus nas uči da je Božje opraštanje puno ljubavi, koje se pokazuje kao prvo, uslovljeno našim praštajućim stavom prema drugima. Drugim rečima, odnos ljubavi sa Bogom uslovno treba da se ogleda u međuljudskim odnosima (videti Jovan 15,12; 1. Jovanova 3,16; Jovan 4,7-12). U suprotnom, naš odnos ljubavi sa Bogom će biti prekinut. Ovu nesrećnu mogućnost ne treba shvatiti kao hladnu uslovljenost od strane Boga, već kao ozbiljan nedostatak razumevanja od strane ljudi u pogledu dubine Božje milosti. Kao što Luka 7,47 ističe, osećaj koliko nam je Bog oprostio primećuje se u našem pokazivanju ljubavi prema bližnjima. Dakle, ako ne izražavamo ljubav prema drugima, nismo zaista razumeli, niti dovoljno cenimo, dubinu Božje ljubavi prema nama.

Treći deo: Primena u životu

Bog bezuslovno voli svakoga. Dok prihvatamo i odgovaramo na Njegovu ljubav, u smislu da prihvatamo bliski odnos pun ljubavi sa Njim, takođe osećamo, kao praktičan efekat našeg bliskog odnosa sa Bogom, želju da uspostavimo odnos pun ljubavi sa drugima. Stoga, Bog ne samo da daje svoju ljubav svojim stvorenjima, već im takođe dozvoljava da slobodno odgovore (bilo pozitivno ili negativno) na Njegovu ljubav i voljan je da omogući svakoj osobi da izrazi ljubav prema Njemu i drugima. Na osnovu ove ideje, diskutujte o sledećim pitanjima:

1. Kako možemo bezuslovno pokazati svoju ljubav i poštovanje prema svakom ljudskom biću, bez obzira na društveni položaj, individualne karakteristike ili lična dostignuća?
2. Zamislite priču koja ilustruje razliku između bezuslovne ljubavi i uslovnog bliskog odnosa. Kako ovaj primer ilustruje pojmove bezuslovnosti i uslovljenosti u našem objašnjenju Božje ljubavi i Njegovog odnosa punog ljubavi prema nama?
3. Naš odnos bliskosti sa Bogom nas navodi da želimo i uživamo u činjenju dobra drugima, što je u suprotnosti sa ravnodušnošću prema potrebama drugih ljudi. Kako naš odnos sa Bogom menja način na koji se ponašamo i delujemo kada su u pitanju osobe koje su deo naše porodice, posla i susedstva?
4. Kako i dalje možete pokazati bezuslovnu ljubav prema nekome ko ne želi da stupi u odnos poštovanja i ljubavi sa vama? Da li mislite da neprekidni stav bezuslovne ljubavi ima potencijal da utiče na ovu osobu da promeni mišljenje? Objasnite.
5. Šta bismo mogli da uradimo da se povežemo i pokažemo bezuslovnu ljubav, poštovanje i podršku prema tinejdžerima u našoj crkvi? Kako možemo razviti pozitivne međugeneracijske veze sa mlađim ljudima, za odnos sa više ljubavi?